

NORSKE LANDSKAPSARKITEKTERS FORENING

MEDLEM AV INTERNATIONAL FEDERATION OF LANDSCAPE ARCHITECTS IFLA
MEDLEM AV EUROPEAN FOUNDATION FOR LANDSCAPE ARCHITECTURE EFLA

Josefines gate 34, 0351 Oslo
Tlf 23 33 24 60
Faks 23 33 24 70
post@landskapsarkitektur.no
www.landskapsarkitektur.no
NO 975 506 533

Oslo, 28. september 2009

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten
Avdeling for byutvikling
Boks 364, Sentrum
0102 Oslo

E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no

Uttalelse vedrørende "Grøntplan for Oslo"

Norske Landskapsarkitekters forening (NLA) takker for oversendelse av høringsutkastet til Grøntplan for Oslo. Vedlagt foreningens lokalavdeling Oslo-Akershus høringsuttalelse.

Våre kommentarer er delt på to nivåer: Generelle kommentarer og spørsmål, som går på hele dokumentets innhold og tilnærming, og konkrete kommentarer, hvor vi kommer med innspill til de ulike temaene.

GENERELLE KOMMENTARER

"Grøntplan for Oslo. Kommunedelplan for den blågrønne strukturen i Oslos byggesone" er forbedret og mer omfattende siden Grøntplanen fra 1993. Vårt inntrykk er at det er gjort et grundig arbeid i forbindelse med planen og det er positivt at så mange viktige verdier som NLA som fagorganisasjon er opptatt av nå er satt systematisk inn i en plan, og vi ønsker den velkommen. Vi stiller likevel spørsmål ved enkeltdeler og ved tilnærmingen som er valgt på visse områder:

- Sett med hensyn på grøntstrukturens viktige rolle for miljø og biologisk mangfold er planen fyldig og omfattende, men redegjørelsen for planens betydning for oss mennesker og grøntområdene som arena for opplevelse, rekreasjon og aktivitet er tynn.
- Planen er, etter hva vi har forstått, fremmet i forhold til den "gamle" plan- og bygningsloven. Hvordan den juridisk forholder seg til den nye PBL bør det sees nærmere på. Etter vår oppfatning er grønne og blå verdier bedre ivaretatt i den nye loven.
- Planen vurderer ikke behovet for nye gravlunder, skole- og parselhager, kolonihager. Er det gjort en slik vurdering? Dette bør komme frem.
- Grønne tak er ikke tatt med i planen. Bestemmelser for dette bør vurderes å tas med i generelle bestemmelser for byggesonen.
- Er villahagenes betydning for Oslos lokalklima og luftkvalitet kommentert? Dette mener vi er en viktig faktor som ikke er godt nok ivaretatt i dag. Planen må også ta stilling til småhusfortettingen, siden det ofte skjer at deler av hager fjernes til fordel for et ekstra bygg. Tilsvarende gjelder for annet grønt areal som ikke er offentlig tilgjengelig.
- De generelle bestemmelsene kan etter vår mening være mer bindende i ordlyden, ved for eksempel hyppigere bruk av *skal* fremfor *bør*.
- Det bør utarbeides en bestemmelse for at det ved utvikling av parker skal dokumenteres hva den brukes til og hvordan variert aktivitet for alle alders- og brukergrupper sikres.
- Det bør også vurderes å utarbeide konkrete mål for de blågrønne områdenes verdier og fremtidige bruk gjennom spesifikke krav til tilrettelegging, funksjoner, utformingen og variasjon. Hva er ambisjonene? Og hvordan kan man involvere lokalbefolkningen?

Kartleggingsarbeid

Det er lagt ned et stort og verdifullt arbeid i kartlegging av grøntområdene, men kartene bærer preg av at det har vært for dårlig tid. Vi lurer på om grøntområder som ikke er offentlige tilgjengelige, men som har en felles bruksverdi, også skulle blitt markert på kartet? For eksempel fremstår barnehager, som ligger inne i parker, som tilgjengelige på kartet, for eksempel i Stensparken, på St. Hanshaugen og i Sofienbergparken. Eksempelvis er større grønne fellesområder for

boliger ikke markert. Dette gjør oppfølgende arbeid veldig viktig, noe som bør presiseres i planen. Vi vil legge til at det grønne er av betydning også om det ikke er offentlig tilgjengelig.

Illustrasjoner og foto

Kartene er som regel bra, men gatenavn bør suppleres enkelte steder for å øke lesbarheten. Det bør være undertekst på samtlige fotografier med sted, fotograf og eventuelt tid.

KONKRETE KOMMENTARER TIL INNHOLDET

Åpning av vassdrag

Det er viktig at utviklingen av de blågrønne strukturene gjennom byen trekkes frem. Med dette menes elvene mellom fjorden og Marka, og mellom elvene og sideområdene/Marka. Grøntplanen for Oslo skal trekke opp retning for byutvikling inn i fremtida; byen fortettes og forhøyes, og bymiljøet skal utvikles i positiv retning med hensyn til bo- og livsmiljø for byboere og bybrukere, et individuelt og samfunnsmessig helseperspektiv, og det er samtidig viktig å sikre og forbedre grunnlaget for biologisk mangfold. Når byen blir tettere, må det kompenseres med at både de grønne og blågrønne årene utvides, og at det blir flere av disse. Her er bekkeåpningene viktige prosjekter. Det må utvikles en strategi for arealbruk som sikrer den offentlige bruksrett og tilgjengelighet til arealene i de blågrønne korridorene. Dette bør betones sterkere.

Åpning av Akerselva

Det virker veldig defensivt at Akerselva ikke er nevnt i rapporten. Den bør nevnes i flere sammenhenger:

- Under Strategi "Blågrønn struktur" på side 49 bør det nevnes at "Elvedalens" tverrsnitt må utvides i nedre del. Galleri Oslo danner lokalklimatisk demning, og på sikt bør bygningen fjernes helt eller delvis.
- Under 4.2.2 Turveidrag bør det foreslås at nedre del må åpnes. Dette kan bli en interessant trasé under sporene mellom Vaterland og Bjørvika.
- Under pkt. 4.2.3 Vassdrag på side 58-60 må strekningen i Nedre del av Akerselva bli merket med blå strek og bli nummerert og ført opp på lista på plankartet på side 59.

Åpning av Hovinbekken

Se vedlegg: Lukkede vassdrag i Oslo aktuelle for gjenåpning: Hovinbekken

Strandsone

Sammenhengende gangforbindelse langs strandsonen bør vurderes som en ambisjon. Sikres dette gjennom Fjordbyplanen siden dette ligger utenfor Grøntplanens juridiske bindinger? Hva med fjernvirkning og grønne buffersoner? På Sørhavna er grønn buffer innført, men ikke forbindelse til området.

Tverrforbindelser

Det bør være bedre tverrforbindelser mellom turveier slik at det blir lettere å gå rundturer (positivt for folkehelsen) og få blågrønne ruter til flere destinasjoner (positivt for nyttetransport). Spesielt nevnes det som på kart 4.3 er tegnet inn som prinsipptraseer for nye turveier. Tverrforbindelse mellom ny turvei langs Alnaelva og eksisterende turvei langs Østre Aker vei ved Brobekk og Grorud bør utvikles samtidig som turvei langs Alnaelva utvikles.

Belysning

Et godt turveinett er en meget effektiv og tilgjengelig kilde til både en bedret folkehelse og for å bidra til at mer persontransport foretas til fots eller med sykkel. For at det skal kunne utnyttes enda bedre, og da spesielt i den mørke årstiden, bør turveier som ligger i nærheten av bebyggelse ha belysning. Belyste rundløyper i blågrønne drag på 3-10 kilometer vil kunne være et flott lavterskel treningstilbud til alle som bor langs rutene.

Trebeplantning og gatebruksplan

Vi viser til § 3.4 Trær og vegetasjon, siste avsnitt: Tiltak langs viktige kommunikasjonsårer, angitt på plankartet, skal opparbeides med allétrær. Paragrafen betyr et krav om planting av alleer langs *alle europa- og riksvegene, ringveiene og strøksveiene i Indre by samt Uelands gate*. Vi er svært positive til gatetrær, både ut i fra de estetiske kvalitetene som følger gatetrærne og fordi de vil bidra til å dempe miljøbelastningen langs veiene. Dessuten kan veier med sin utstrakte form være naturlige spredningskorridorer for å fremme det biologiske mangfoldet. Det bør også utarbeides retningslinjer til krav om type og størrelse av trær langs kommunikasjonsårer.

Vi påpeker imidlertid at retningslinjene for alleer langs hovedferdselsårer og strøkgater kan være vanskelig å gjennomføre. Dette er fordi det flere steder er snakk om trange situasjoner både i gaten og under terreng. Dessuten tar et slikt krav tar ikke hensyn til landskaps- eller byrommet den konkrete veien befinner seg i. Kravet tar heller ikke hensyn til arealbegrensningene som ligger på mange ferdsselsårer og heller ikke til de historiske sammenhenger enkelte strekninger kan settes i. Grunntanken om mye vegetasjon langs veiene er vi enige i, men det ønskede arkitektoniske uttrykket og stedstilpasningen, samt mulighetene og konsekvensene må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Og har retningslinjene for alleer blitt vurdert opp mot Gatebruksplan? Det bør utarbeides strengere retningslinjer for plassering av kabletraseer for å unngå konflikter med vegetasjon, trær og liknende, se § 3.5.

Som eksempler på konflikter med planting av alleer kan nevnes Ring 1 Frederiks gate: Dette er et historisk veganlegg hvor Byantikvaren ikke ønsker planting av allé. Et annet eksempel er E18 Mosseveien som berører vernete områder i Ekebergskråningen og ligger tett inntil bebyggelse. Å utvide vegen inntil skråningen eller bebyggelsen for å få arealer til planting av en allé kan ikke være ønskelig.

Skjøtsel

Det er mange sortlistede plantearter og annet aggressivt ugress som vokser i grøntdragene. Spesielt gjelder dette Groruddalen. For å holde utbredelsen av artene i sjakk og hindre at de rekker å blomstre og spre flere frø bør skjøtselshyppigheten økes. Av estetiske hensyn bør også flere sidearealer oppgraderes fra "eng" til "grasbakke", da "eng" i de fleste tilfeller er tilnærmede monokulturer av forskjellige aggressive ugrasarter.

Spesifikke innspill til retningslinjer:

R.2.2

Under krav til nye parker formuleres det at "parken bør hovedsakelig ikke ha større terrengfall enn 1:12." Vi mener dette kun bør gjelde hovedgangforbindelser og atkomst, ikke parken generelt. Kupert terreng i en park skaper spenning og variasjon, og det øker bruksmulighetene. Og når terrengfall nevnes bør det også sies noe om dekkekvalitet. Se prinsipper for universell utforming. Krav om variert aktivitet for alle alders og brukergrupper bør også komme klarer frem.

R2.5

I forbindelse med "uttalelse fra representant for barn" bør det legges til "unge mellom 13-17 år". Dette er en gruppe som ofte faller utenfor i planleggingen.

R2.6

"Barns lek" bør justeres til "barn og unges lek". Se også punktet ovenfor.

R2.5 og 2.6

Under dette punktet bør det også nevnes aktiviteter for eldre, en gruppe i vekst som man bør fokusere mer på i fremtiden.

R5.2

Det bør utarbeides retningslinjer for opparbeidelse av vassdrag og dammer for å sikre biologisk mangfold, og det bør her involveres ekspertise innenfor økologi for å sikre biologisk mangfold.

KONKLUSJON

Grøntplan for Oslo fremstår som et helhetlig dokument, som vi mener vil fungere konstruktivt i fysisk planlegging. Enkelte temaer er likevel ikke omtalt. Det kan være grunner til dette, som at planen vil bli for kompleks, men en forklaring på dette eller argumentasjon for hvorfor emner er utelatt bør tas med. Vi ønsker også at de konkrete enkeltsakene vi har kommentert blir tatt i betraktning.

Med hilsen

For NLA Oslo Akershus

Nina Marie Andersen
Landskapsarkitekt MNLA

For NLA Oslo Akershus

Johanna Göranson
Landskapsarkitekt MNLA